

ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ТА ЛІСІВНИЧА ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СПОСОБІВ ПІДГОТОВКИ ЛІСОВОГО НАСІННЯ ДО ВИСІВУ

Шах А. В., студент магістратури¹

Національний університет біоресурсів і природокористування України
andreysah55@gmail.com

В умовах нової геологічної епохи антропоцену актуальність фахового врахування екологічності та лісівничої ефективності лісогосподарських заходів, що прямо або опосередковано впливають на довкілля набуває непересічного значення. Особливо важливим воно є нині, за постійного посилення антропогенного тиску у всіх сферах життєдіяльності *Homo sapiens*, передовсім, з огляду на зумовлені ним глобальні зміни довкілля і, зокрема, суттєве потепління клімату, що зумовлює зростання інтенсивності патогенного навантаження на усі компоненти лісових екосистем, починаючи від насіння посівного призначення [3, 4].

Зазначене зумовлює необхідність збільшення уваги питанням щодо екологічності та лісівничої ефективності заходів та способів отримання насіння посівного призначення, починаючи від заготівлі лісонасінневої сировини і закінчуючи підготовкою його до посіву. У контексті вищезазначеного головною метою нашої роботи було здійснення оцінки лісівничої ефективності та екологічності застосовуваних способів підготовки лісового насіння до посіву на прикладі жолудів дуба звичайного (*Quercus robur* L.) і насіння сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), які є головними лісотвірними видами району діяльності надлісництва ДП «Ліси України».

Слід зазначити, що якість підготовки насіння до сівби має надзвичайно важливе, а інколи вирішальне значення для забезпечення його високої ґрунтової схожості, стійкості та інтенсивного росту сіянців дерев і чагарників у перших фазах їх розвитку [1, 2]. Сама підготовка насіння лісових деревних видів, значною мірою, залежить від виду насінневого спокою: екзогенного (фізіологічного, вимушеного) або ендогенного (органічного, глибокого). Насіння з екзогенним спокоєм не проростає тільки внаслідок відсутності належних умов зовнішнього середовища (кисню, тепла, води), а з ендогенним внутрішніми причинами, головним чином незавершеністю його розвитку.

¹ Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, професор В.М. Маурер

Комплекс робіт з підготовки насіння залежить від виду насінневого спокою і може включати такі заходи: очищення та калібрування, намочування, стратифікацію (для насіння органічним спокоєм), скарифікацію (для насіння з вимушеним спокоєм з щільною насінневою оболонкою), передпосівне прогрівання, протруювання та стимулювання проростання насіння речовинами різного походження.

Аналіз проведено на основі вивчення літературних джерел, що містять дані про лісівничу ефективність різних способів підготовки до посіву насіння дуба звичайного та сосни звичайної. Екологічність застосовуваних способів підготовки насіння оцінювалась за наближеністю їх сутності до процесів, що притаманні явищам, що мають місце в їх природному генезисі.

Проведений аналіз свідчить про високу лісівничу ефективність знезараження насіння сосни і дуба за використання для передпосівного протруювання препаратів дивидент (5 г/кг) і бенлат (7 г/кг) [4].

Водночас, у фаховій літературі часто вказується на високу лісівничу ефективність екологічних заходів і способів підготовки насіння до висіву [5]. Зокрема, часто йдеться про снігування насіння, яке має місце у природі лісових екосистем після вкривання, випавшого насіння дуба (восени) і сосни (взимку) снігом а також зберігання жолудів дуба у проточній воді.

На особливу увагу в практиці лісового насінництва, у контексті підвищення екологічності підготовки посівного насіння, заслуговує ширше застосування для його передпосівного обробітку стимуляторів росту природного походження, до яких належать гумати, Альфастим, Імуноцитофіт, Біолан та ін. [5].

Список використаних джерел

1. Використання регуляторів росту при обробці насіння сосни звичайної. Вилучено з <https://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02>.
2. Гордієнко, М. І., Гузь, М. М., Дебринюк, Ю. М. & Маурер, В. М. (2005). *Лісові культури*. Львів: Камула.
3. Маурер, В. М. & Кайдик, О. Ю. (2016). *Екоадаптаційне відтворення лісів*. Київ: РВЦ НУБіП України.
4. Савущик, М. П., Маурер, В. М., Попков, М. Ю. & Шубан, С. В. (2009). *Сучасні технології лісового насінництва та виробництва садивного матеріалу*. Вилучено з: https://ucfb.info/fileadmin/user_upload/Suchasni.tekhnologiji_lisovogonasinnictva_tavirobnictva_s_adivnogo_materialu.pdf.
5. *Шляхи підвищення посівної якості насіння деревних порід*. Вилучено з <https://osvita.ua/vnz/reports/biolog/26319/>.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025